

Szczegółowe warunki ekspozycji, transportu i bezpieczeństwa wypożyczanych materiałów archiwalnych

SPOSÓB EKSPOZYCJI

- Materiały archiwalne mogą być ekspozowane jedynie w pozycji leżącej, na podkładkach, na których zostały zamontowane przez Centralne Laboratorium Konserwacji Archiwaliów lub w przypadku książek i poszytów z zastosowaniem odpowiednich podpór. Wszelkie inne formy ekspozycji muszą być ustalone przed wypożyczeniem i zaakceptowane przez AGAD/CLKA.
- Gabloty ekspozycyjne nie mogą być zbudowane przy użyciu materiałów ujemnie wpływających na stan zachowania archiwaliów.
- Klimat wewnątrz gablot ekspozycyjnych powinien być monitorowany, a umieszczone w gablotach źródła światła nie powinny emitować ciepła.

WARUNKI KLIMATYCZNE W SALI WYSTAWOWEJ

- Materiały archiwalne powinny być ekspozowane w stabilnych warunkach zarówno w salach wystawowych jak i wewnątrz gablot.
- Temperatura w czasie ekspozycji: $18 - 21^{\circ} \text{C} \pm 2^{\circ}$
- Wilgotność względna: $50\% - 60 \pm 3\%$ - dla pergaminów
- Wilgotność względna: $45\% - 50 \pm 3\%$ - dla archiwaliów papierowych i innych
- Wahania temperatury i wilgotności powinny być ograniczone do minimum.
- Wszystkie urządzenia regulujące warunki klimatyczne w salach ekspozycyjnych powinny funkcjonować 24 godziny na dobę.
- AGAD zastrzega sobie prawo umieszczenia w gablotach i w sali wystawowej własnych rejestratorów temperatury i wilgotności. Biorący jest zobowiązany do zwrotu w/w rejestratorów wraz z materiałami archiwalnymi.
- Pomieszczenia, w których używane materiały archiwalne będą składowane przed i po ekspozycji powinny spełniać te same warunki, co sale wystawowe.

OŚWIETLENIE

- Poziom promieniowania UV (zarówno światła dziennego jak i sztucznego) nie może przekraczać 75 mikrowatów na 1 lumen.
- Natężenie światła nie może przekraczać 50 luksów (warunki oświetlenia szczególnie wrażliwych obiektów są ustalane indywidualnie).
- Światło powinno być wyłączone w godzinach zamknięcia ekspozycji (jeżeli światło nie jest wyłączone, gabloty powinny być zasłaniane).
- Sale ekspozycyjne, w których wystawiane są archiwalia winny mieć zaciemnione okna.
- Nie jest dopuszczalne stosowanie lamp błyskowych oraz halogenowych przez zwiedzających oraz przez dziennikarzy podczas otwarcia ekspozycji i przygotowywania audiowizualnych materiałów informacyjno promocyjnych w salach wystawowych.

POSTĘPOWANIE Z MATERIAŁAMI ARCHIWALNYMI

- Przemieszczanie archiwaliów i otwieranie gablot wystawowych bez wiedzy Użyczającego jest zabronione z wyjątkiem sytuacji zagrożenia. Za czynności konieczne przy ewakuacji wystawy odpowiada strona biorąca - pracownicy zajmujący się konserwacją lub zabezpieczaniem materiałów archiwalnych.
- Archiwaliów nie wolno zdejmować z podkładek, na których są zamontowane i z podpór.
- Opakowania transportowe muszą być przechowywane (do czasu transportu zwrotnego) w zamkniętym, bezpiecznym, suchym i czystym pomieszczeniu.
- Przy rozpakowywaniu i umieszczaniu archiwaliów w gablotach, jak również przy demontażu ekspozycji muszą uczestniczyć konserwatorzy i/lub pracownicy pomocniczy strony biorącej.

BEZPIECZEŃSTWO MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH W CZASIE EKSPOZYCJI

- Stan archiwaliów jest porównywany z opisami konserwatorskimi, co najmniej dwukrotnie, a w przypadku transportu przez firmę przewozową, czterokrotnie (przed transportem, po transporcie, po ekspozycji i po transporcie zwrotnym). Protokół stanu zachowania archiwaliów podpisany jest przez upoważnionych konserwatorów obu stron. W szczególnych wypadkach dopuszcza się podpisanie protokołu stanu zachowania przez inne upoważnione osoby.
- Strona biorąca powinna poinformować AGAD o warunkach ekspozycji (miejsce ekspozycji, zabezpieczenia antywłamaniowe, gabloty, oświetlenie, warunki klimatyczne etc.) – poprzez wypełnienie kwestionariusza dotyczącego warunków wystawienniczych i konserwatorskich w planowanym miejscu ekspozycji.
- Obiekty zwracane są przez biorącego wraz z kompletnym opakowaniem.
- Archiwalia winny być eksponowane w zamykanych gablotach (wskazane przez AGAD szczególnie wartościowe materiały powinny być eksponowane w gablotach z wewnętrznym systemem alarmowym) w pomieszczeniach monitorowanych/chronionych przez strażnika 24 h na dobę.
- Gabloty wystawowe można otwierać wyłącznie przy użyciu przeznaczonych do tego narzędzi.
- Pomieszczenia wystawowe muszą być chronione w ciągu dnia i w nocy oraz muszą być wyposażone w alarm przeciw pożarowy i system przeciw włamaniowy.

BEZPIECZEŃSTWO MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH PODCZAS TRANSPORTU

- Materiały archiwalne powinny być transportowane przez wyspecjalizowanego przewoźnika. W szczególnych przypadkach dopuszcza się transport własny, o ile spełnia on warunki bezpieczeństwa.
- Przygotowanie (opakowanie) archiwaliów do transportu wykonuje Centralne Laboratorium Konserwacji Archiwaliów lub wyspecjalizowany przewoźnik.
- Materiały przewożone są drogą lądową w samochodzie w opakowaniu transportowym zapewniającym ochronę przed uszkodzeniami mechanicznymi, wibracjami oraz zmianami temperatury i wilgotności.
- Materiały archiwalne szczególnie wartościowe i wrażliwe na zmiany warunków zewnętrznych (np. dokumenty pergaminowe) powinny mieć zapewniony transport w specjalnej skrzyni klimatycznej, aklimatyzowanej przed i po transporcie, oraz w skrzyni niepalnej.
- Szczegółowe wymagania dotyczące zabezpieczeń i izolacji termicznej na czas transportu są określane każdorazowo przez pracowników CLKA w zależności od formy, stanu zachowania oraz rodzaju materiału wypożyczanych archiwaliów.
- Samochód do przewozu wypożyczanych materiałów powinien być wyposażony w niezbędne do unieruchomienia skrzyni pasy i zaczepy w kabinie transportowej oraz w klimatyzację (zwłaszcza kiedy obiekty pergaminowe i oprawne w skórę przewożone są bez specjalistycznej skrzyni klimatycznej).
- W przypadku transportu lotniczego dopuszcza się przelot archiwaliów w luku bagażowym w skrzyni klimatycznej lub w kabinie pasażerskiej.
- Materiały archiwalne transportowane są w eskorcie pracownika lub pracowników wyspecjalizowanej i licencjonowanej firmy zajmującej się ochroną osób i mienia lub innej formacji (np. straż zakładowa, straż miejska).
- Ochrona konwojentów musi być zapewniona na całej trasie przewozu.
- W przypadku przewozu za granicę o przejeździe konwoju winny być powiadomione służby wszystkich krajów na trasie przejazdu (np. policja drogowa).
- Podczas pakowania/rozpakowywania używanych archiwaliów oraz montażu/demontażu ekspozycji powinien być obecny konserwator strony biorącej i/lub konserwator (kurier) z CLKA/AGAD. W szczególnych przypadkach kurier-konserwator z CLKA/AGAD towarzyszy archiwaliom podczas transportu.